

නික්ෂේප කාණ්ඩය මූලධර්ම - කිලෙස ගොවිජනය

1577. ද්වේ තයො කිලෙසාති එත්ථ “ද්වේ තයොති හෙතුගොවිජකාදීසු වූත්තාධිකාරවසෙන රුළ්භියා වූත්ත”න්ති කෙච්ච වදන්ති. යදි අත්ථං අනපෙක්ඛිත්වා රුළ්භියා වූච්චෙය්‍ය, ගන්ථගොවිජකෙ ච “යත්ථ ද්වේ තයො ගන්ථා එකතො උප්පජ්ජන්ති”ති වත්තඛිඛං සියා. යඤ්ච වදන්ති “යත්ථ ද්වේ තයො අඤ්ඤෙහි එකතො උප්පජ්ජන්ති ඉමස්සත්ථස්ස සම්භවතො එකතො-සද්දො කිලෙසගොවිජකෙ සාත්ථකො, න හෙතුගොවිජකාදීසු තෙන විනාපි අධිප්පායවිජානනතො”ති, තම්පි න, හෙතුගොවිජකාදීසුපි නානාඋප්පත්තියං හෙතු වෙච්ච හෙතුසම්පයුත්තාදිග්ගහණනිවාරණත්ථත්තා එකතො-සද්දස්ස, තස්මා රුළ්භීඅන්වත්ථකථාරොපනඤ්ච වජ්ජෙත්වා යථාවූත්තෙනෙච නයෙන අත්ථො වෙදිතඛිඛොති.

අට්ඨකථා කාණ්ඩ පාළිය - හේතු ගොවිජනය - 1449. කතමෙ ධම්මා හෙතු වෙච්ච හෙතුසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වේ තයො හෙතු එකතො උප්පජ්ජන්ති - ඉමෙ ධම්මා හෙතු වෙච්ච හෙතුසම්පයුත්තා ච.

අට්ඨකථා කාණ්ඩ පාළිය - ගන්ථ ගොවිජනය - 1497. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා වෙච්ච ගන්ථසම්පයුත්තා ච? යත්ථ දිට්ඨි ච ලොභො ච එකතො උප්පජ්ජන්ති - ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා වෙච්ච ගන්ථසම්පයුත්තා ච.

අට්ඨකථා කාණ්ඩ පාළිය - කිලෙස ගොවිජනය - 1577. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙච්ච කිලෙසසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වේ තයො කිලෙසා එකතො උප්පජ්ජන්ති - ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙච්ච කිලෙසසම්පයුත්තා ච.

අනවත්ථ සහ රුළ්භී

- අනවත්ථ - අත්ථමනුගතෙ අන්වත්ථො (ත.පුං) අර්ථය අනුගත වූයේ අන්වර්ථ නම් වේ. වාච්‍යලිඛිතයි. ව්‍යාකරණසද්දසින්ධු (පි.අං. 56)
- අන්වත්ථනය - අන්වත්ථො ච සො නයොචාති අන්වත්ථනයො (ක.පුං). ශබ්දයන් අර්ථානුගතකොට දැක්වීමම අන්වර්ථනය නම් වේ. ව්‍යාකරණසද්දසින්ධු (පි.අං. 56)
- රුළ්භීනාම - රුළ්භියා පචත්තං නාම රුළ්භීනාම (ත.න.). අර්ථයක් නොතකා රුළ්භී වශයෙන් පැවැති නාමය රුළ්භී නාමය යි. "තිස්සො, චූස්සෙ, දත්තො, මත්තො" යන ආදිය රුළ්භී නාමයට උදාහරණ යි. ව්‍යාකරණසද්දසින්ධු (පි.අං. 151)